

Ion Pleșa

*Anotimpuri
care nu
se repetă*

NEMIRA

Ányás

Uneori, mă duceam duminica la părinții mei. În acea zi, în drum spre casa lor, m-am oprit la parterul unui bloc să-mi iau un covrig, dar în magazinul cu vedere la stradă tocmai se produsese o pană de curent și vânzătoarea a profitat de pauză să-și aprindă o țigară. Nu puteam să aștept, așa că am plecat lăsând două persoane la coadă. Să aud văicăreli, ar fi fost inutil și de fleacuri eram sastisit.

La cei cincizeci și ceva de ani pe care îi aveam, nu era de mirare că îmi petreceam câteodată weekendul cu ai mei, fără să mai consider asta o obligație. Nu mă mai deranja că auzeam aceleași sfaturi, nici că trebuia să vorbesc mai rar și era nevoie să repet unele cuvinte, îndepărtasem orice reproș pe care inflexibilitatea lor m-ar fi făcut să-l rostesc cu ceva vreme în urmă.

Mi se părea că, atâta timp cât ei vor fi în viață, îmi va fi la îndemână să aflu un punct de reper în amestecul de senzații, experiențe și gânduri pe care fiecare vârstă mi le livrase, care nu

Încetau să crească și să se prindă într-un vârtej tot mai puternic. Nu știu dacă această explicație era masca unui egoism, o formă de pseudo-dependență sau unul dintre puținele lucruri care îmi serveau ca mărturie că *eul* nu este și el o alcătuire de elemente variabile care se combină neîncetat.

Dacă în adolescență mi se întâmplase deseori să răscolesc fascinat pozele din tinerețea părinților mei, găsite una peste alta aruncate într-o cutie, dormind în cine știe ce sertar, să mă minunez de expresiile lor necunoscute ca de o dovadă că trecusem cu toții prin același ținut, acum varietatea aceasta avea ceva liniștitor, o foloseam ca să îmi cristalizez gândurile. Iar întâlnirile noastre de duminică deveniseră un bun prilej de afirmare a continuității după care tânjeam.

Am ajuns la ei cum era prevăzut și, după câteva schimburi de cuvinte, le-am dezvăluit motivul vizitei: voiam să profit de împrejurare ca să instalez vechiul meu calculator pe comoda din sufragerie, lângă vitrina cu milieuri și bibelouri, cu intenția să le arăt rezultatul căutărilor mele, care credeam că i-ar fi putut interesa. Nu le-am spus dinainte, însă, despre ce era vorba, preferând să aștept eventualele lor reacții la fiecare fotografie în parte.

Când totul a fost gata, tata s-a apropiat molcom de dihania de metal, ținând capul puțin aplecat într-o parte în timp ce își potrivea ochelarii mai bine pe nas, iar mama a venit direct în spatele scaunului meu, așezându-și mâinile pe spetează. Se lăsase o liniște plăcută, doar de pe balcon se auzea ciripitul celor doi peruși. Am pornit programul, și, după niște apăsări de taste, navigam pe net încercând să las un interval între imaginile care se succedau, căutam să le ușurez acomodarea cu acest mediu de comunicare. Eram pregătit să le explic cum ajunseseam la fiecare cadru. Trecuseră

puține secunde când, fără vreun preambul, în dreptul unui instantaneu de vacanță, un strigăt a spart amiaza acelei duminici.

Ányás! Ányás! Ányás!

Un țipăt de regăsire. De trei ori, ca după un legământ, ca după o recunoaștere, cu oroarea celui trezit dintr-un coșmar încă viu. Chemarea venea de la femeia care stătea lângă mine, fata care privea cum apele râului îl înghit pe băiatul pe care îl iubise, pe care nu încetase să-l iubească în continuumul ființei, căci nu mai conta, cei șaizeci de ani scurși nu îi distruseseră elanul, combustia nu se oprise, flacăra fusese ascunsă, înregistrată undeva, și acum, de parcă cineva ar fi suflat în cenușă, focul se trezise cu ardoare în bătrâna de lângă mine, care privea neputincioasă monitorul.

Trecutul trăia paralel cu prezentul, și disperarea strălucea precum o lamă de oțel mânăuită de o fantomă. Noi, martorii, ne aflam în afara ei, prinși într-o privesc oarecare, lângă un cot de apă și o limbă de nisip unde nu se zărea nimic, nicio mișcare. În prim-plan, Tisa părea în întregime o vietate domestică, dar cumva episodul acela se derulase din nou, de parcă trecuseră doar câteva milisecunde de la un fapt petrecut la o distanță de câteva vârste bune în urmă.

Printr-o întâmplare, o dimensiune a universului se comprimate ca un arc, descoperind trăirile izbucnite demult, cu aceeași intensitate a clipei ca atunci când băiatul fusese înghițit de o bulboană. Abis din care nu rămăsese nicio urmă, de parcă nici n-ar fi existat vreodată și după care n-ar mai fi fost cu puțință o altă emoție asemănătoare.

Ányás! Ányás! Ányás!

Strigătul mamei fusese plin, fără ezitare, imediat. Al ei. Al ei. Nu îl chemase pe nume, numise spațiul, toată amintirea aceluia loc care îi cuprindea. Uitasem cum se numește băiatul de cincisprezece ani, îmi povestise odată de prietenul din adolescență care se înecase în timp ce erau împreună, cu un grup de copii veniți să se scalde. Îmi vorbise mai demult de asta ca de una dintre întâmplările care îi marcaseră tinerețea.

Unul dintre acele evenimente esențiale pe care le auzi din cea mai credibilă sursă, făcând posibilitatea de a nu te fi născut palpabilă și cumplit de firească, ca rotirea a două jumătăți de cerc care se urmăresc, ca doi copăcei porniți din același trunchi, crenșurile unuia lovind neașteptat realitatea, umbrele celuilalt legându-se peste cimitirul de apă.

Ne-am întors, eu și tata, de la imaginea de pe ecran, mâinile nu atingeau suprafața mată. După tăcere, lumina devenise mai rece. Știam că durerea femeii nu se va domoli și compasiunea ar fi fost gratuită, nopțile după furtună sunt ca un șirag de mătănie. Dacă ar fi putut, ar fi cântat să înduplece soarta, ar fi vrăjit sălășul din adâncuri să readucă respirația unui trup. Strigase și glasul ei se auzise precum unicul moment adevărat pentru făpturile care orbecăie, cei cărora nicio amintire nu avea să le dăruiască o așa de prețioasă speranță.

Ányás! Ányás!

Ecoul trecu pentru ultima oară și atunci ne-am plecat ușor capetele.

Șeherezada din pustă

Tata era un om plin de viață, căruia îi plăcea să fie în centrul atenției. Spunea glume, știa să joace și să întrețină atmosfera la petreceri, avea o voce puternică și o memorie atât de bogată, că putea să cânte o sută de melodii una după alta, doar cu o pauză de un pahar. Odată, când s-a întors cu chef de la o nuntă, a vrut să știe pe cine iubesc eu mai mult, pe el sau pe mama. „Pe mama“, i-am spus fără să mă gândesc prea mult. Nu știu de ce s-a supărat brusc și m-a tras de mână, împingându-mă spre ieșire, afară, în curtea acoperită de zăpadă. „Atunci să stai acolo!“, mi-a zis închizând ușa.

– Și ce-ai făcut? Ce s-a întâmplat, cum l-ai iertat după aceea?

Datorită lui am reușit să îmi fac un rost în viață. Când tata, copil fiind, terminase clasa a șasea, învățătorul a venit la părinții lui rugându-i să-l lase să urmeze școala în continuare, pentru că este un elev silitor. Iar bunicul meu i-a spus că da, își dă acordul,

dacă primește la schimb un băiat cu aceeași putere de muncă și la fel de priceput în treburile gospodăriei.

Așa a fost cu tata, și eu asemeni lui, după ce terminasem primele opt clase, ajunseseam la aceeași răscruce, voiam să învăț mai departe, asta ar fi fost singura șansă să scap de munca oarbă a câmpului. Totul a depins de el și s-a petrecut repede. Mai aveam o zi până la examenul de admitere și ei nu acceptau să plec la gimnaziu, deoarece după război pierdusem tot și eram săraci. Plânseam toată noaptea. Mama, în special, era împotriva. Printre străini, spunea ea, nu o să fie nimeni să mă ajute. Ceea ce s-a și dovedit adevărat, până la un punct. Însă, în acel moment, nu aveam de ales. De aceea eram disperată, noroc că în zori a venit tata la mine și m-a întrebat direct, de parcă am fi continuat discuția avută cu o seară înainte: „Tu chiar vrei să mergi? Știi ce te așteaptă?”.

N-am stat să mâncăm, trecuse de șase dimineața, iar trenul ar fi trebuit să ajungă în cinșpe minute. Am plecat fără să îmi iau rămas-bun de la Pista, fratele meu, care dormea încă. După ce am trecut de strada noastră, am tăiat două ulițe, am traversat șoseaua și am luat-o pe lângă cărarea paralelă cu șinele. Calea ferată împărțea comuna în două, casa noastră se afla în partea de sus a așezării, în zece minute ajungeai la drumul principal ce ducea spre oraș.

Când ne-am apropiat de stație, am văzut puhoiul de lume revărsat peste peroane și linii. Un singur tren intrase în gară și fusese degrabă înconjurat de mulțimea care luase cu asalt vagoanele, scările și acoperișurile, nu era chip să urcăm. Tata s-a întors către mine